

Od Redakcji

Zabawa jest od tysięcy lat nierozdzielnie związana z naturą człowieka. Wprowadza w nastrój święta, wywołuje radość, rodzi spontaniczność, jednoczy grupy i społeczeństwa. Jako sposób ekspresji dominuje w okresie poniemowlęcym i przedszkolnym, u każdego pozostawia ślad „raju dzieciństwa”. Od najmłodszych lat wprowadza nas w świat fikcji, fantazji i twórczości. Bywa pomostem pomiędzy codziennością, nasyconą schematami i stereotypami, a spontanicznymi aktami ludzkiej pasji, niekonwencjonalności czy sztuki.

Wraz z dorastaniem naturalna twórczość dziecięca, wyrażająca się w zabawach spontanicznych, maleje, rośnie natomiast rola zabaw organizowanych pod kierunkiem dorosłego, które stymuluje naturalny potencjał twórczy bawiącego się. Uczenie przez zabawę charakteryzuje się eksperymentowaniem i doświadczaniem. Zabawa dziecka bywa prężnym źródłem jego doświadczeń życiowych, pozwala na poznanie i opanowanie rzeczywistości, wpływa na późniejsze kontakty dorosłego człowieka ze światem rzeczy i ludzi. Chociaż aktywność ludzka odgrywa kluczową rolę w rozwoju dziecka, to wciąż jest ona niedoceniana jako naturalne przejście do nauki w szkole. Dzieciom brakuje często czasu, spokoju i miejsca do zabaw, ale też (w dobie postępującej anonimowości i indywidualizmu) partnera do zabawy. Zabawa nie kończy się wraz z okresem dzieciństwa, odgrywa ona stymulującą rolę w kulturze, twórczości, w intensyfikacji relacji zespołowych i towarzyskich osób dorosłych.

Dlatego niniejszy numer „Pedagogiki Przedszkolnej i Wczesnoszkolnej” poświęcony został przypomnieniu, a zarazem reinterpretacji problematyki zabawy. Autorzy zamieszczonych w nim artykułów starali się przede wszystkim wskazać na uniwersalne walory wykorzystania zabawy w sytuacjach edukacyjnych. Dzięki nim Czytelnik dostrzeże kluczową rolę zabawy w rozwoju poznawczym, artystycznym i fizycznym dzieci; pozna psychologiczno-pedagogiczne, specyficzne cechy dziecięcych zabaw; uświadomi sobie znaczenie rodziców i nauczycieli w wyzwaniu u dzieci spontanicznej inicjatywy do uczenia się przez zabawę; zgłębi współczesną koncepcję zabawy w dobie postępu cywilizacyjnego, dominacji wysokich technologii i dokonujących się błyskawicznie zmian w różnych dziedzinach życia; powróci do ulubionych w dzieciństwie powieści Janusza Korczaka w oryginalnym

ujęciu subwersywnych zabaw Kajtusia Czarodzieja czy też pozna doświadczenia z działań wolontariackich w Tajlandii i Tanzanii.

Mamy nadzieję, że zebrane tutaj opracowania przekonają odbiorców o ważności zabawy w rozwoju i edukacji dziecka, a nauczycielom pozwolą osiągnąć większą satysfakcję z własnej pracy, w której wykorzystanie zabawy pozwoli przeciwdziałać rutynie i syndromowi wypalenia zawodowego.